

Riigikantselei

Teie: 07.11.2024 nr 2-5/24-01745

Meie: (kuupäev digiallkirjas) nr 1.4-2/4749-1

**Ettepanek Vabariigi Valitsuse seisukoha
kujundamiseks kohaliku omavalitsuse korralduse
seaduse muutmise seaduse eelnõu (537 SE) kohta**

Austatud riigisekretär

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teeb Vabariigi Valitsusele ettepaneku toetada Riigikogu liikmete Raimond Kaljulaidi ja Tiit Marani 7. novembril 2024. a algatatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi *KOKS*) muutmise seaduse eelnõu (537 SE).

Eelnõuga soovitakse *KOKS*-i täiendada kohaliku omavalitsuse üksuse kehtestatud koerte ja kasside pidamise eeskirja nõuete üle riikliku järelevalve tegemist võimaldavate sätetega.

Justiitsministeeriumile edastati ülalnimetatud eelnõu teadmiseks ning Justiitsministeerium esitas oma seisukoha 25. novembri 2024. a kirjas nr 8-2/7981. Justiitsministeerium ei toeta eelnimetatud eelnõu. Justiitsministeerium leiab, et veterinaarseaduses on juba ette nähtud Põllumajandus- ja Toidumeti kohustus teostada riiklikku järelevalvet veterinaarnõuete täitmise üle ning praktikas tõusetunud probleemi peaks olema võimalik lahendada kehtiva õiguse raames. Samuti märgib Justiitsministeerium, et *KOKS*-i täiendamine võib kaasa tuua õigusselgusetust. Olukorras, kus ühe *KOV*-i eeskirja üle riikliku järelevalve teostamise õigus antakse omavalitsusüksusele, tõusetub küsimus selle kohta, kuidas toimub järelevalve teiste sarnaste eeskirjade täitmise üle. Lisaks tekib nõ konkurets riigi ja omavalitsusüksuse vahel järelevalve tegemisel.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ei saa eelnimetatud Justiitsministeeriumi seisukohaga täielikult nõustuda. Kuigi esmapilgul võib tõepoolest leida, et veterinaarseaduse (*VS*) ning *KOV*-i koerte ja kasside pidamise eeskirja normidel on teatud mõttes sarnane eesmärk: inimese elu ja tervise kaitse ning inimese turvalisuse kaitse, ning mõlemad õigusaktid sisaldavad sätteid looma lahtipääsemise vältimise kohta, siis arvestades *VS*-i reguleerimisala selle arvamusega siiski nõustuda ei saa.

VS-i nõue loomapidajale pidada looma veterinaarnõuete kohaselt ja rakendada selleks vajaliku meetmena ka meetmeid looma lahtipääsemise vältimiseks (*VS* § 37 lg 1), on kehtestatud lisaks looma tervise ja heaolu kaitsmise eesmärgile ka inimese elu ja tervise kaitsmise eesmärgil, kuid seda loomataudi ennetamise ja tõrje ning loomse saaduse, loomse kõrvalsaaduse, loomsest kõrvalsaadusest saadud toote ja loomse paljundusmaterjali ohutuse kaudu.

VS § 37 peamine sisu on määratleda, kes on lahtipääsenud loom ja kes on omanikuta loom ning kes korraldab sellise looma püüdmise. Loomakaitseaduses ja selle alusel kehtestatud loomade heaolu tagamise nõudeid käsitatakse veterinaarnõuetena, mille eesmärgiks on loomade kaitse inimese sellise tegevuse või tegevusetuse eest, mis ohustab või võib ohustada loomade tervist või heaolu.

Samas KOKS-i alusel kehtestatud KOV-i koerte ja kasside pidamise eeskirjade eesmärk on inimese turvalisuse ning valla või linna territooriumil heakorra tagamine kohaliku omavalitsuse üksuse heakorda ja avalikku korda reguleerivate nõuete kaudu.

Samuti ei saa Regionaal- ja Põllumajandusministeerium nõustuda Justiitsministeeriumi väitega, et omavalitsusüksusele riikliku järelevalve teostamise õiguse üleandmisega tekib nõ konkurents riigi ja omavalitsusüksuse vahel järelevalve tegemisel. Nagu eespool selgitatud, lähtub korrakaitseorgan riikliku järelevalve tegemisel talle õigusaktiga antud pädevusest, mis on piiritletud selle õigusakti reguleerimisalaga. Põllumajandus- ja Toiduamet teeb riiklikku järelevalvet loomatervise ja -heaolu tagamiseks sätestatud veterinaarnõuete täitmise üle. Kohaliku omavalitsuse üksus peaks eelnõu kohaselt tegema riiklikku järelevalvet valla või linna territooriumil heakorra ja inimeste turvalisuse tagamiseks valla- või linnavolikogu määrusega kehtestatud koerte ja kasside pidamise eeskirjade nõuete täitmise üle. On paratamatu, et erinevate järelevalvevaldkondade piirid võivad teatud juhtudel olla täpselt piiritlemata või on need valdkonnad omavahel väga tihedalt seotud ja raskesti eristatavad. Kui kohaliku omavalitsuse üksusel tekib enda kehtestatud eeskirjade nõuete täitmise seoses kahtlus veterinaarnõuete võimaliku rikkumise kohta, teatab ta sellest VS-i § 74 kohaselt viivitamata Põllumajandus- ja Toiduametile. Võimalik on teha ka halduskoostööd Põllumajandus- ja Toiduameti ning omavalitsusüksuse vahel ametiabi korras (HKTS § 17) ja praktikas tehakse seda edukalt juba täna. See aga ei tähenda, et ühes valdkonnas tehtav riiklik järelevalve katab või peaks katma ka teist ning valdkonna riiklik järelevalve ei peaks olema reguleeritud erinevate haldusorganite vastutusena vastavalt järelevalve eesmärgile.

Nõustuma peame Justiitsministeeriumi seisukohaga selles osas, et olukorras, kus ühe KOV-i eeskirja üle riikliku järelevalve teostamise õigus antakse omavalitsusüksusele, tõusetub küsimus selle kohta, kuidas toimub järelevalve teiste sarnaste eeskirjade täitmise üle.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on välja töötanud ja esitanud 12. septembril 2024. a Vabariigi Valitsuse istungile kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu (EIS eelnõu toimiku nr: 24-0006), milles erinevalt eelnimetatud Riigikogu liikmete algatatud eelnõust reguleeritakse omavalitsusüksuse eeskirjade üle riiklikku järelevalve tegemist terviklikult, st lisaks koerte ja kasside pidamise eeskirjadele ka muude eeskirjade (kaevetööde eeskirjad, heakorraeeskirjad ning avalikult kasutataval maa-alal kaubanduse korraldamise nõuded ja kord) täitmise üle.

Kõnealune eelnõu 537 SE edastati arvamuse andmiseks ka Siseministeeriumile ning Siseministeerium esitas oma seisukoha 25. novembri 2024. a kirjas nr 1-7/251-3. Siseministeerium on seisukohal, et toetab põhimõtteliselt eelnõu, kuna muudatused loovad kohalikele omavalitsusele selged alused riikliku järelevalve teostamiseks koerte ja kasside pidamise eeskirjade täitmise üle ning loob võimalused kohaldada selleks korrakaitseelisi erimeetmeid.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on eelnimetatud Siseministeeriumi seisukohaga nõus. Ka Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi jaoks on oluline, et muudatuse tulemusena on omavalitsusüksusel võimalik sekkuda olukordades, kus hooletu omaniku koer ohustab kohalikku kogukonda ning tegutseda ennetavalt, ootamata kuni on toimunud rünne ja isikule on tekitatud tervisekahjustus.

Kokkuvõtvalt Regionaal- ja Põllumajandusministeerium toetab kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu (537 SE), kuid nagu eespool märgitud, lahendab eelnõu 537 SE vaid kitsalt koerte ja kasside pidamise eeskirjade nõuete täitmise üle riikliku järelevalve tegemise küsimuse. Selleks, et lahendada kohaliku omavalitsuse üksuse kehtestatud eeskirjade nõuete täitmise üle tehtava riikliku järelevalve küsimus terviklikult, see tähendab ka teiste kui koerte ja kasside pidamise eeskirjade nõuete täitmise üle riikliku järelevalve tegemise küsimus, tuleb esitatud kujul eelnõu 537 SE seadusena vastu võtmise järel KOKS-i norme ikkagi muuta ja lisada sinna ka omavalitsusüksuse kehtestatud teiste eeskirjade riiklikku järelevalvet reguleerivad sätted.

Lisaks peame märkima, et käesolevaks ajaks on praktikas tõusetunud lahti pääsenud agressiivsete koerte juhtumitega tegeledes küsimus ka selle kohta, kas eelnõus viidatud korra- ja loomakaitse seaduse sätted, mis sätestavad, milliseid riikliku järelevalve erimeetmeid saavad kohalikud omavalitsused koerte ja kasside pidamise eeskirjade puhul kohaldada, on piisavad. Seda juhul, kui tekib vajadus sellised koerad loomapidaja juurest nõ hoiule võtta ja otsustada nende edaspidine saatus. Loomakaitse seaduses on selliseks juhuks ette nähtud põhjalik korraldus (§-d 64–64⁸), mis arvestab nii loomade olemusega (loomad ei ole asjad, vaid tunnetavad olendid) kui ka loomapidaja omandiõigusega. Arvestades, et loomakaitse seaduse asjakohast korraldust on praktikas juba rakendatud ja see on osutunud piisavaks, tuleb eelnõu edasise menetluse käigus tõsiselt kaaluda korra- ja loomakaitse seaduse või KOKS-i täiendamist sättega, mille kohaselt loomade hoiulevõtmise, müümise või hävitamise korral kohaldatakse korra- ja loomakaitse seaduse asemel loomakaitse seaduse § 64, § 64² ja § 64⁸.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Piret Hartman

Regionaal- ja põllumajandusminister

Teadmiseks: Justiitsministeerium
Siseministeerium

Olivia Taluste
58851453 Olivia.Taluste@agri.ee

Katrin Tuula
625 6166 katrin.tuula@agri.ee